

ZPRAVODAJ

J. Jiráskov Hronov

PÁTEK 9. SRPNA 2002

*Intelligence je k ničemu.
Produkce druh herců, kteří se
bojí extrémů. Šmíra je prázdná,
naturalismus plochý, a tak
takový herec kráčí inteligentně
uprostřed. V herectví je
uprostřed jiskra, ale póly jsou
od sebe.*
Peter Brook

OCHOTNÍCI REFLEKTUJÍ REALITU LÉPE ŘÍKÁ SCÉNOGRAF JÁN ZAVARSKÝ

Ján Zavorský je významný česko-slovenský scénograf. Spolupracoval s Peterem Scherhauserem a jeho Divadlem (Husa) na provázku, s Arnoštem Goldflamem a HaDivadlem, s Vladimírem Strníkem, s J. A. Pitínským, s Vladimírem Morávkem a mnoha a mnoha dalšími. V současné době je uměleckým šéfem Trnavského divadla Jána Palárika. Pokračuje tam s česko-slovenskou vzájemností. Zve české umělce, kteří zde připravují experimentální inscenace - Zdenek Plachý netradičním způsobem inscenoval „původní slovenskou operetu“ Belarosa a Nestroyovu frašku Chudoba cti netratí, Břetislav Rychlík Rok na vsi bratří Mrštíků. Inscenace je natolik úspěšná, že se stala jednou z událostí slovenské divadelní sezóny a 28. října t.r. bude hostovat v Praze. V Problémovém (dříve diskusním) klubu JH je již - po roce 1989 - počtvrté. Jeho pohled „poučeného“ výtvarníka je pro každého objevný a inspirativní. Jak by také ne, když mluví taková osobnost.

Co pro vás znamená Hronov?

Je to pro mě velice zajímavý festival, na který vždycky rád přijedu. Poprvé jsem tu byl už někdy kolem roku 1980. Tehdy jsem byl členem poroty pro Českou republiku. Jestli se něco v česko-slovenském divadle dělo, pak to bylo na studiových scénách, které měly prostor na Šrámkově Písku a Jiráskově Hronově. Po sametové sebevraždě jsem přestal na Hronov jezdit, bylo toho tolik... Nyní jezdím na pozvání štábu. Letos již potřeř za sebou.

Jak vidíte vztah mezi profesionálním a amatérským divadlem?

Dnes se všechno změnilo. Profesionální divadlo musí jít za divákem. Divadlo před prázdným sálem je obrovská chyba. Ochotníci mohou daleko snáz hledat živá, dosud nepojmenovaná témata. I když samozřejmě i to musí na svého diváka myslet. Zásadní rozdíl je, že amatéři dělají divadlo zadarmo. Tím, že nejsou tolik svázáni s penězi, dokáží mnohdy lépe a snáz najít aktuální, bolestná témata. Žijí v reálném světě, nejsou pouze zavření v divadelní šatně. Realitu reflektují lépe. To je pro ochotníky charakteristické, proto rád jezdím na amatérské festivaly.

Mluvíte o penězích. Jak jste na tom na Slovensku?

Ekonomická soběstačnost Trnavského divadla se pohybuje okolo 27 %, což je v rámci Slovenska velmi slušné, ale zázrak to není. Mám zkušenosti z Ameriky, kde se tento ukazatel pohybuje okolo 50 %, ale musím říct, že jsou tam úplně jiné podmínky. Hraje se tam sériově, mají jiné daňové úlevy, např. když při divadle provozují restauraci, což na Slovensku není. U nás má divadlo daně jako běžný komerční subjekt. To je velký problém. Ovšem - nemýlím-li se - máte ho v Čechách také. V Americe fungují různé úlevy, které umožňují nonprofitním projektům být soběstačnými. Kéž by to začalo fungovat i tady.

Problém je možná v tom, že tady nejsme na daně a daňové úlevy zvyklí. Spíš na daňové úniky...

Nemyslím si, že jsou Američané čestnější než my. Je to ale puritánská země, kde se ctí jisté hodnoty, např. daňové podvody jsou vnímány jako největší prohřešek, jako otcovražda. K tomu fungují přísnější daňové kontroly a systémy. Daně jsou jednodušší, ale daleko krutější.

U nás je hrdina ten, kdo podvede. V Americe je to zločinec.

pokračování na str. 2

Učebny seminářů od 9.00 do 13.00 hod.

Malý sál JD od 10.00 do 13.00 hod.
Diskusní klub

Malý sál JD od 14.00 do 16.00 hod.
Problémový klub..

Sál J. Čapka ve 14.00 a 16.30 hod.
DDS HOP-HOP ZUŠ Ostrov
I. Konývková: Naslouchej...
DdDd ZUŠ Děčín
J. Štrbová: Jak kvůli vajíčku šel kohout na zámeček

Jiráskovo divadlo v 16.30 a 19.30 hod.
Divadlo PoHrdobci Česká Kamenice
Eugène Ionesco: Plešatá zpěvačka

Park A. Jiráska v 17.00 hod.
Koncert skupiny Kantoři

Sál J. Čapka v 19.00 a 21.30 hod.
Mimo Jihlava
Hukot 4

Pomalu začínám stříhat metr. Ještě jedno číslo, ohňostroj a domů. V redakci vládne únava. Spím za chůze, u počítače, při obědě, u některých představení, zkrátka furt. Noční Hronov ovšem žije. Po únavě ani stopy. Předšálí Čapkova sálu nabitě, soubory se loučí, na schodech před divadlem skupinka s kytarou, Ponorka se vynořila ze tmy a dává o sobě hlasitě vědět. Několik nadšenců dopisuje poslední vzkazy na Zeď nářků, dekorální kostky suplují kolotoče a houpačky, u Tritóna teče víno proudem, v A.PRO.STORu opět vystupuje kapela. Je to tu malé, je to tu příjemné. Lidé se baví. Schejbal hraje Palermo, Invasion to privacy v parku „rock“, všichni se tváří spokojeně. A redakce? Mesy fotí netopýry, Helena se dožaduje vyprávění o Soulu, Vláda vyprávět nechce, Ivo přines Álojse, Jana stále pracuje a já opět spím. Poslední úprava, hotovo, spát. Vybíhám před redakci a ouha. Po únavě ani stopy. Dav mě táhne do svých nočních rejů. Ach já, to zas bude ráno. To už ale k velkým festivalům patří. Kde je divadlo, tam je mládí, kde je mládí, tam to žije, i v noci. Zaplať Pán Bůh za to.

Váš konečně nalezený vlastenec JaP

Jaká divadelní, filmová či literární postava nejvíce odpovídá vaší osobnosti, vašemu naturelu? Do jaké role byste sám sebe jako režisér obsadil?

Milan Schejbal (režisér a umělecký šéf Divadla ABC): Asi nejsympatičtější ze všech dramatických postav je mi Merkutio z Romea a Julie. Bohužel mě do této role ještě žádný režisér neobsadil. Jejich škoda (nebo Je jich škoda?)

David Bazika (vedoucí kursu scénografie): Charakterově mi je nejbližší postava v druhém plánu. Takže mě baví obraz Barta Simpsona za oknem obývacího, ve kterém sedí spokojený Homer těsně potom, co ho poslal do garáže. Prostě ten živý druhej plán, který se zdál být druhotným, ale přitom je důležitější než ten hlavní.

Radovan Lipus (režisér): Asi nejbližší mi je Medvídek Pú, i když si občas připadám spíš jako Oslík Ijáček, co mu ukradli dům. Znáte tu historku?

Dokončení ze str. 1

Divadelník je vždycky služebník - lidí, režimu, doby. Přesto má i osobní ambice. Jaké jsou ty vaše?

Jsem praktik. Diváci musí divadlo navštěvovat, pokud ne, tak jste ve zlé situaci. Pracuji-li v regionálním divadle, musí je navštěvovat diváci z regionu. Letos budu ve funkci pátou sezónu. Rok od roku nasazujeme náročnější tituly. Nelze nastoupit a začít hrát Krále Leara. Důležitou roli hrálo i přejmenování našeho divadla na Divadlo Jána Palárika, který má v regioně své kořeny. Já sice nemám ambice hrát obrozeneckou literaturu (hraní Palárika na Slovensku je to samé jako hrát Tyla v Čechách), ale je třeba cítit kořeny. Proto je Palárik pro mne důležitý. Skrz něj se snažím se vytvořit jistý typ moderního činoherního divadla. Proto zvů do Trnavy Plachého nebo Rychlíka, kteří rozhodně nejsou obrozenci. Dřív by se mi vzbouřil soubor a diváci mě vynesli v zubech, dnes je Rok na vsi událostí roku.

Josef Mesy Meszáros

...tentokrát v TAAT

Na loňskou Dílnu na zkoušku navazují letos Pavel Fiala, Jarmila Černíková a Roman Mařík Tvůrčím atelierem autorského tvorby. Jak vědí zasvěcení, jedná se o akci, která probíhá celý rok v Prachaticích a Hronov je jakýmsi vyvrcholením.

Posluchači sledují představení, a pak o nich diskutují, ale stěžejním bodem je literární tvorba. U svým kolegů z ostatních seminářů jsou fialovci proslulí tím, že se vyskytují jen s psacími potřebami, protože hlavní atrakcí TAAT jsou deníčky. Tedy každodenní zaznamenávání událostí, myšlenek, pocitů, které se předčítají a rozebírají jak po obsahové i stylistické stránce, tak z hlediska interpretačního.

„Oproti loňskému roku došlo k některým změnám,“ říká Pavel Fiala. „Snažíme se, aby lidé popisovali nejen to, co zažili, co je potkalo, ale také psali o tom, co v životě i na divadle umí a neumí, čemu rozumí a nerozumí. Aby každý byl schopný říci, co chce, o co mu jde, co mu v tom brání a jak to bude překonávat.“

Objevily se také nové talenty. Dva z nich, Lukáš a Jitka, jsou protagonisté připravované scénky, která by měla „osvěžit“ zatuchlou intelektuálnínu odpoledního Problémového klubu. (poznámka redakce: bohužel dopadlo to tak, jak se dalo předpokládat – že si téměř nikdo nevšiml, že jde o provokaci).

V poněkud chmurné náladě – kamže se poděla loňská sprška nápadů s převleký a rohy – se dostávají semináristé konečně v druhé půli denního programu k předčítání svých výtvorů. Témata sahají od konkrétních pozorování, přes surrealistické texty k osobním zpovědím. (Podobně široké spektrum má i věkové rozptětí posluchačů, je zde nejstarší hronovská účastnice v důchodovém věku i středoškoláci). Všichni pozorně naslouchají, a pak vynáší své hodnocení Pavel Fiala obletován bílým motýlem.

Některé záznamy mohou být i takto poetické (jinak parabola na řečová cvičení paní Černíkové z předešlého dne, autorka Míla Popielová, 54 let)

Abeceda

Adélka bacila Cecilku dlátem
Emilka fintila galoše hrachem
chocholouš idiot Jarmilků kop
Ludmilu miloval nádherný op
Polívka qasnice Rumburak Říp
slepice Šišlala tragické tíf
únava vrcholí xylofon zip
žežulka žmuntrala
byl to jen vtip

Seminář graduje v posledních okamžicích četbou umělecky zpracovaného jídelníčku a pozváním Pavla Fialy na pokračování semináře ve večerních hodinách a s večerí. Lze předpokládat, že následné deníkové záznamy budou tentokrát obzvlášť zajímavé.

Helena Kozlová

I rozhodly se múzy a líbaly naše seminaristy. „Před potokem pět kopek konopí, naolejuje-li Júlíe, lorda Donáta...“, ozývá se z učebny Reginy Szymikové. Rozhýbat si po ránu jazyk? Dobrý nápad! Klika klesá, dveře se pozvolna otvírají, noha překračuje práh. „Já tě nenávidím!“ křičí jedna z frekventantek. Rychle pryč. „Žádné strachy, to je jen cvičení,“ volá vždy usměvavá Regina. Ale to již jsou tu dveře s krtečkem. Kdopak je asi za nimi? Á Aleš Bergman s kompozicí jevištního dění. Zajímavá etuda. Příjemné večerní plány. Telefon. Přítelkyně na schůzku nedorazí. Vnitřní souboj. Zvítězí žárlivost? Mírně intimní téma. Raději vycouvat. Kdopak tady soused? KPR. Třicetletá porota, Milan Strotzer simuluje soubor. Hodnocení představení může začít. O patro výš se právě vyučuje. Rudolf Felzmann radí, jak si poradit s generálkou, jak naranžovat děkovačku a co po premiéře. Následuje přestávka a praktická část. Dvě skupinky uplatňují různé pohledy na Švandu dudáka. To je prima.

Malá svačina. David Bazika se svými scénografy pozoruje místní architekturu. Copak se asi děje „Pod kostelem“? Podlaha bez lina, parta mladíků, jedna žena - asistentka Denisa, leží na zemi, na ní jeden z hochů, ostatní přihlížejí. Co to dělají? Co to má znamenat? Mám odejít? Ne, toť polovina situačního kurzu Milana Schejbal a Denisy Nové. To je pokoukáníčko! 1,2,3,... 12! Čas oběda. Jsou tu však ještě dveře s nápisem T. „Paní Černíková, smíme nahlédnout?“ „Pryč! Nerušte! Co jste vlastně zač!? Nepřibližujte se k naší milé vedoucí!“ Skupinka se zvedá a blíží se. Á! Jau, uííí! Jej. Och

Koho budou múzy líbat zítra?

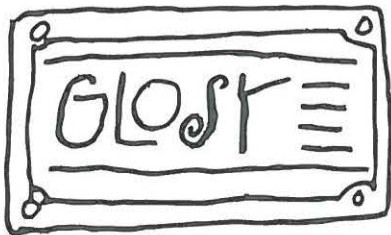
JaP

ZLATÝ ALOIS

Ilegální cena Zlatý Alois je již v Hronově. Jedná se o bílou sovu, jež Zdeňku Aleši Ti-chemu stála léta na jeho psacím stole a kriti-ky mu diktovala. A když usínal, houkala mu ukolébavky, a když se probouzel, pískala mu do kroku. Tak nám ji jako letošního Zlatého Aloise věnoval, (ať prý své moudrosti rozdá-vá a písně hude těm, kteří v Jiráskově Hrono-vě nejvíce zaujmou) a všechny vás zde poz-dravuje. Je ve Francii, nejprve v Avigno-ny, nyní na festivalu Mimos v Perigueux, a máme se tu prý tužit, ať z toho ten Avignón uděláme.

Předběžné výsledky Zlatého Aloise zítra ve Zpravodaji uhlídáte, vyhlášení pak v před-sálí Čapkova sálu, v C či možná v Tritonu po ohňostroji očekávejte. Vladimír Hulec

A mně se to líbilo...

Na středečním PC klubu vznikl pokus o di- vadelní inscenaci, kterou bych pracov- ně nazvala „hra na PC diskusi“ a která mě a snad i jiné - potěšila. Začala slibným a pro osazenstvo PC klubu čitelným vystoupením mladého „teoretika“, který předchází insce- naci zhodnotil vskutku na vysoké a vysoce nesrozumitelné úrovni, a pokračovala něko- lika dalšími pokusy, z nichž ovšem ve své roli - pokud se nemýlím, že šlo o roli - vytrval jen ten neodbytný diskutér, který tvrdil: „A mně se to líbilo...“ bez udání bližších důvodů, ač k nim byl profesorem Císařem opětovně vy- zýván. Ale to už inscenace přecházela v hap- pening. Není to určité návod k použití, nic- méně tento pokus o proměnu PC v insceno- vanou hru stojí za zaznamenání. Kdyby jen jako důkaz toho, čeho všeho se lze zmocnit divadelními prostředky. (rh)

je nahrazená konfliktami priam až celospoločenskými: mesto - vidiek, kresťanstvo - pôvodné indiánske ná- boženské predstavy, technická civilizácia - príroda, belosi - indiáni, materializmus (hlavne peniaze) - životný štýl orientovaný na duchovno atď. F. Zborník napísal dramatický text, v ktorom nereflektoval na postupné a pozvoľné budovanie situácií. Uvádza nás do nich priam filmovými strihmi, čomu podriaďuje aj spôsob, akým sú napísané dialógy (tie považujem za výborné). Ak však jednotlivé postavy slúžia autorovi hlavne na to, aby sa viacej cez ich dialógy ako konanie dostali do konfrontácie vyššie spomínané témy, stávajú sa na javisku skôr nositeľmi ideí, nie osudov. Divák sa potom môže stotožniť alebo vstúpiť do osobnej polemiky s ideou, nie s konkrétnou dramatickou postavou. Zvolený (či skôr predlohou vynútený) postup ale neumož- ňuje výraznejšie pracovať s temporytmom inscenácie. Tá potom plynie síce hladko a elegantne, ale čoraz vi- acej nevzrušivo.

Scéna je rozdelená na tri časti - „svet ľudí“ (mesto, kostol, obydlie indiánov, loď), „svet prírody a mýtov“ (hora týčiaca sa nad osadou a jej úpätie) a priestor medzi nimi; pričom je koncipovaná ako polovičná aréna. Kostýmy si funkčne, hudba takmer neprítomná (okrem zmätenej zvukovej koláže v úvode), ale nechýba.

Ak si odmyslím prítomnosť množstva „veľkých životných právd, ponaučení a podobenstiev“, prijatie kto- rých je záležitosťou osobných skúseností a postojov, ako aj nadbytočné postavy orlov, ktorí sú vlastne roz- právačmi príbehu, ale nikde ho neposúvajú, ba dokonca často ani nekomentujú, výrazne najsilnejšou strán- kou inscenácie je jej text. Mohli by sa k nim pridružiť aj herecké výkony, ale herci boli zviazaní režijnou kon- cepciou, ktorá šla síce dôsledne, ale nepochopiteľne dôsledne paralelne so slovnou informáciou, čím sa zriekla svojej najvdácejšej úlohy - vytvárania ďalších významových vrstiev v štruktúre inscenácie.

Karol Horváth

NA DRUHÉ STRANĚ ŘEKY

Mnohdy se sami tvrdohlavě někam dereme, nebo se často někde ocitneme a jsme náhle na cizím teritoriu, v jiném světě. To neznámo, které nás obklopuje, se záhy ukáže jako něco zcela jiného, než jsme si předsta- vali, pokud jsme vůbec nějakou představu měli. V každém případě musíme reagovat. Nevyhne se asi poznávání a někdy i poznání, přičemž můžeme s novou skutečností splynout (neztratíme sami sebe?), pří- padně můžeme pod vlivem nových impulsů sebe sama najít ku svému velkému či malému, příjemnému či nepřijemnému překvapení. Jde jen o to, jak dobře stavěné a jak pevně nosíme kolem sebe hradbičky, které nás brání před okolím. O jejich bourání, či aspoň pootevírání je řada příběhů. Obvykle nesou poselství o nových a obohacujících kontaktech, impulsech k životu, či smrti, podle okolností.

Tak i vikář Marek, kterému zbývá pár měsíců života, je vsazen - dokonce s jistým záměrem - do prostředí, které je pro něho zcela nové a poněkud exotické. Výtečný materiál pro epiku, v níž si můžeme epizody před- stavovat podle svého, situace ostřit či uhlazovat subjektivně.

Co pak ale cesta takového materiálu na jeviště?

Už mnozí dávno na počátku minulého století ukázali v dramatizacích různých románů F.M. Dostojevské- ho, že divadlo si vyžaduje jistou selekci a zhuštění. Epické divadlo Brechtovo nerezignovalo na dramatickosti- situací, ale spíše posílilo napětí mezi tokem dramatického času a reálným časem příběhu. Jde v tuto chvíli o to, že situační naléhavost a aktuálnost je v epickém toku nejspíše ohrožena, pokud nemá dostatek vskutku dramatických situací.

„Na druhé straně řeky“ v dramatizaci Františka Zborníka a inscenaci českolipského souboru přináší beze- sporu poselství, které oné cestě za poznáním odpovídá, ale také přináší plno otazníků, plynoucích z cesty mezi románem a jevištěm.

Start je daný konstatovanou nemocí a zkušeností a moudrostí biskupa. Dál už sledujeme řadu různých řešení, v nichž je občas patrná chvályhodná snaha o opis namísto popisu. Cesta loďkou a voda vytvořená igelitem (objeví se ještě jednou při plaveckém výcviku), vlhko v kostele, „indiánské“ stolování, pár losů, co se přišli napít, učitel, který v této severní pustině touží po hladkém řeckém mramoru, táhnoucí lososi, pá- rek mořských orlů (jen jejich důstojná mohutnost se ničím neukazuje), cesty za léčením, porody, obchody, příchod zimy, tetřeví tanec, masky, vybavení a výzdoba kostela, oprava střechy, cesta na horu a pád z ní, a to ve dvojím provedení: Bill a Marek, identifikace postav se symboly včetně Marka - plavce.

Scénografie dělí prostor na dva světy, přičemž ten městský přetéká i do kostela, aby se na druhé straně- tyčila ona bájná hora, k níž se všichni vztahují. Má řadu detailních nápadů, které inscenace využívá. Masky, cesta loďkou, výstup na horu apod.

Představení má řadu propracovaných hereckých situací, které komunikují. Poznávání indiánského jazyka, večere na starý způsob, tetřeví tanec, oprava střechy, dialogy s biskupem.

A přece se stále vkrádá jakási pochyba a pocit dlouhého času. Jako by toho všeho bylo až moc, jako by ten materiál postrádal přesnější a ostřejší hierarchii.

Ona totiž tak velká zkušenost z cesty, která nese zásadní poznání, je velmi a velmi subjektivní a jako by vyžadovala najít jedno oči, jedno srdce a jednu hlavu, přes kterou na celý ten proces hledíme. V představení 7. srpna večer nejspíše aspirovali na tuto funkci mnozí. Párek mořských orlů - ten nejvíc, biskup, ale i sám Marek. Možná by ono sevření skrze jedno oči bylo výhodnější a mohlo by přinést jakousi vnitřní pevnější strukturu a odvahu k selekci motivů.

Možná by pak přes jeden konkrétní a zaujatý pohled bylo možno na některé postavy pohledět příznivěji a vyhnout se tak příliš zjednodušené podobě. (Partnerka mladého policisty, Učitel, Obchodník.)

Přes ty otazníky ono citlivé a lidsky křehké poznání, plynoucí z příběhu, bylo cítit a bylo možné ho hledat i dokonce najít. Týkalo se to zvláště asi těch, kdož tuší, že sova záhy zahouká jejich jméno. To představení by - dle mého - stálo za další vývoj, má totiž v sobě potenci k výpovědi navzdory době, která je zřetelně deka- dentní. Ale dobu si nevybíráme, dobu musíme žít.

Miloslav Klíma

RECENZE

AUGUST ALEBO SRPEN.

Pavel Kohout nie náhodou nazval svojho klauna, hlavného hrdinu, August, August, august. Predznamenal tak i hlavnú tému a zmysel hry. Dobové súvislosti určili smer a spôsob rozšifrovania zástoja jednotlivých postáv. Cirkusová hierarchia, riaditeľ, inšpektor manéže a skupina augustov je obrazom vtedajšej (1968 - 69)

DS PIKI při MěKS Volyně - Pavel Kohout: August, August, August.

Foto: Ivo Mičkal

štruoval. Keď si odmyslíme tieto historické súvislosti, zostáva len krátky príbeh klaunskej rodinky, ktorá sa nemôže vzoprieť mechanizmu cirkusovej mašinérie. Roly sú jasne dané, riaditeľ zostane riaditeľom a klaun musí zostať klaunom a smutným komentátorom svojich snov. Kód hry už neprináša spoločenská situácia a tak ho inscenátori nahrádzajú príbehom o ľudskej túžbe a „nekonvenčnosti“. Takto zúžený pohľad však nestačí, a preto sa predstavenie rozpadá na množstvo viac, či menej, vydarených komických výstupov. Nepomáha ani celkom podarená imitácia klaunských postupov B. Polívku v interpretácii Miloslava Pikolona. Súboru nemožno uprieť entuziazmus, hráčsku dravosť a energiu. Absentuje však rovina vnútorného dôvodu, ktorý by určoval konanie postáv a dramatickú zápletku. Tým je oslabený záver, ktorý sa tak dostane do roviny bežných epizód celej inscenácie.

Výtvarné uchopenie je parodické s náznakom nadsázky, pomáha hercom budovať situácie. Funkčné sú i sympatické kostýmy. Neodpovedaná však zostáva otázka, ako dnes inscenovať tento text a ako nájsť súčasnú paralelu k autorom pôvodne napísanej alegórii.

Ján Zavorský

medzinárodnej politickej situácie, v ktorej sa Československo nachádzalo. Riaditeľ predstavoval Sovietsky zväz, inšpektor manéže československé politické vedenie a ľud dostal rolu augustov. Boli postavení pred stále nové a nové podmienky, aby dosiahli vytúžených lipicanov - odchod „dočasne“ umiestnených sovietskych vojsk. Nie náhodou končí klaunská rodinka v papuli revúceho leva. Paralela celkom jasná a preto vo vtedajšej dobe bola inscenácia rozskúšaná, ale nakoniec zakázaná.

Otázkou je však, čo hovorí tento príbeh dnes. Pôvodný zámer - ľahko čitateľné politické ukotvenie - dnes už nikoho nezaujíma a mne tiež chvíľu trvalo, kým som si ho zrekon-

Ze seminářů...

(od shora dolů: Bergman, Felzmann, Fixová, Szymková, Schejbal)

AUGUST V AUGUSTU ANEB NIC PROTI GUSTU...

Tak tedy klasické divadlo interpretační. Ve chvíli kdy máš začít, tak začni. Text pravidelný, pověsný velmi. Obraz světa jako manéže, to již trochu známe, že? Co k tomu přičinit, když herci hrají poutivě do propocena, věc která snad nic neznamená, a přece nelze neocenit jisté soustředné nasazení. Vše vyhovuje. Vše po hladině pluje. Vše zhruba odpovídá, jeden gag druhý střídá a svých rolí všichni zhostí se veskrze zkušeně. Jen August (ach, co záleží na jméně...), nebýt Augustem nos červený má stejně - privátní touha hrána neveřejně. Jako by v zásah nemohl proměnit, zřejmý nedostatek toužení po bílých lipicánech. Pojď za snem a všechno tady zanech! Vše co se má stát, se stane. Všechno je na svých místech a přesto nakonec místo katarze - gesto.

Vposledku pochybnost, jak nožik perleťový mi mysl párá - odpusťte pane řediteli, ale to vám povím - není už přece jen ta hra trošičku stará?

Radovan Lipus

DIVADELNÍ KLUB JIRÁSEK ČESKÁ LÍPA FRANTIŠEK ZBORNÍK: NA DRUHÉ STRANĚ ŘEKY

František Zborník napísal hru na motívy literárnej predlohy (tento údaj, čiastočne irelevantný vzhľadom na to, že to bolo naozaj iba na motívy, sa však zo žiadneho v Hronove voľne dostupného média nemôžeme dozvedieť) o tom, čo je podstatné v ľudskom živote, o ceste a hľadaní zmyslu bytia, o krížení a ovplyvňovaní dvoch odlišných svetonázorov a kultúr. To všetko je prerozprávane cez príbeh smrteľne chorého katolíckeho kňaza, ktorý je vyslaný do farnosti v divočine obývanej indiánmi.

V texte (a podľa všetkého aj v literárnej predlohe) chýba silný ústredný dramatický konflikt ukotvený v obyčajných ľudských túžbach a v snahe po ich naplnení, ktorý by inscenátorom výrazne zjednodušil vystavanie jednotlivých dramatických situácií a následne aj odhaľovanie motívov konania postáv. Jeho absencia

ACH JO

Tak jsem včera připravil do Zpravodaje rozhovor se Sergejem Fedotovem, kde jsem zacitoval nesourodou sumu výhrad, co jsem o něm za poslední léta od různých herců u nás slyšel. A vložil je - nechtě, myslel jsem totiž, že jasně je, že mluvím za ně, za „všechny“ - do úst „neznámému odpadlíku“. Ozval se a chtěl mi dát do držky! „To jsem nikdy neřek', mně jenom Sergejův přístup nesešel, nic víc,“ oheň mu z úst vycházel a plály mu oči. „Proč jste to o mně napsal?! To se dělá, vy lháři?! Teď mě maj všichni za...“ - nemusel ani dořikávat. Za chvíli přišel Fedotov a lál mi též: „Ukaž mi jediného, kdo to v Hronově říkal. Vždyť za ty dva jich několik do mé dílny z jiných přišlo!“

Tož tedy tak, milí braši. Ona ostrá slova mi řekl na nedávném Festivalu regionů Jáno Sedal (a povolil mi je publikovat), podobná slyšel jsem od... ne, nebudu na další ukazovat, zlou krev potit se mi nechce. Ostatně včerejší rozhovor s Fedotovem i následující otevřený dopis ony názory na Fedotovou stranu překlápějí.

Vladimír Hulec

Otevřený dopis

Milý neznámý odpadlíku, Vladimírem Hulcem zpovídaný.

Máš pravdu, Sergej je šílenec. Ale krásnej šílenec. Kdyby bylo víc takových šílenců, byl by život šíleně krásnej. Fakt, neznámý odpadlíku Vladimírem Hulcem zpovídaný, jestli nevěříš, přijď s námi zešítet.

A že je diktátor? Teda jestli je Sergej diktátor, tak hlasuji pro diktaturu. Dost s demokracií, neboť diktatura je demokratičtější.

Je moc tvrdý, fyzicky i psychicky náročný? Jo, je. Náročný je. Po všech stránkách. Už jen to, že ten, kdo přijde jen o minutu pozdě, musí na pranyř a stydět se, je skvělé. Druhý den už se nikdo neopozdil. A teď si představ, neznámý odpadlíku Vladimírem Hulcem zpovídaný, kdyby to všude takhle klapalo. To by se to pracovalo.

Já jsem na jeho semináři už pošesté, Petr Lanta asi popáté, Dolfu počtvrté, zeptej se jich. Jich se taky zeptej, milý odpadlíku Vladimírem Hulcem zpovídaný, kdo je Sergej!

A na konec. Ze s ním nechce spolupracovat každý? To je pravda. Ale skvělá pravda! Když jsme byli študenti a mohli si vybrat vyučujícího, tak jsme řekli: „Půjdem k tamtomu, ten je hodnej.“ Dnes bych k „tamtomu“ nikdy nešel, protože kromě toho, že byl hodnej, byl taky blbej.

Sergej je tvrdej, nekompromisní, krásnej šílenec, náročněj po všech stránkách, a proto pro mne a pro spoustu dalších nebude nikdy blbej.

Petr Haken, modrý kocour z Turnova

PS: Kamarádi říkají, že prý je i hodnej.

POZNÁVEJTE NEJBLIŽŠÍ OKOLÍ

Tak nás nabádá hronovský propagační materiál, který jsem obdržela spolu s festivalovými informacemi. Poznávat okolí, to je moje, protože a/ patřím k těm nemoderním lidem, co nejradši chodí pěšky a pořád se u toho rozhlížejí a b/ nás k této činnosti nabádal už coby studenty divadelní vědy pan profesor František Černý, jaroměřský rodák a velký znalec náchodského okolí.

bohem požehnaný a lidmi dokonale opuštěný kraj, kde člověk může bloudit hodiny a nepotkat živou duši kromě srnčí rodiny. Mimochodem, slyšeli jste někdy bekat rozčileného srnce? Zní to jako když štěká ochraptelý pes. Na Turově spí zřejmě nejen svatováclavské vojsko, ale celé širé okolí, včetně osazenstva udržované a turistickými průvodci inzerované Jiráskovy chaty. No nic, kolem rostou mraky ostruží a malin.

Já vím, že čas Jiráskova Hronova je vymezen především divadlu. Ale když ono je tu tak krásně...

Radmila Hrdinová

P.S. Včera jsem byla v Broumově. Dobrá zpráva: benediktinský dientzenhoferovský klášter sv. Vojtěcha povstal díky lidské péči z totálního totalitního zničení. Mimochodem - víte, že na Broumovsku je spousta krásných venkovských barokních památek? Jen těch kostelů od Kryštofa a K. I. Dientzenhoferů je dobrá desítka. Taky námět na „poznávání“, ale na to by si člověk musel vyhradit čas mimo JH.

Tak zítra JH končí. Na bilancování je ještě čas, ilegální cena Zlatý Alois je již ale připravena a já jsem docela zvědav, co vzbudilo největší ohlas, co propadlo a kdo nejvíc upoutal. Ono je to ale s těmi anketami a žebříčky ošemetné - co jednoho nadchne, druhého popudí, co se jednomu líbí, druhého - třeba - nudí. Důkazem pro každého jsou jistě diskuse v Problémovém klubu. Včera se prý ale všichni víceméně shodli: taneční představení Za zavřenými dveřmi bylo dlouhé, nudné, monotónní, příliš vážné, depresivní, hrané bez odstupu, bez špetky humoru, bez nadhledu. Jako by všechnu vinu světa svalovalo na nevinné diváky. A vidíte, pro mě to byla nejvýznamnější, nedůležitější a v jistém smyslu nejlepší inscenace letošního JH. Proč? Když ne pro nic jiného, tak právě pro tu důslednou a smrtí poukazující na temnou strunu života a smrti.

Ohlédneme-li se za letošním JH, je tématem většiny inscenací hledání identity, bilancování se životem, otazníky nad jeho smyslem. Ať již nahlíženo postmoderními úšklebky hochů z Puchmajera, bilancujícím smutkem páně Šefrny, freudovským mučením hochů a dam z Náchoda, neproniknutelným tajemnem přestárými absurdisty ze Slovenska či po vzoru kamarádů táborových ohňů Františka Zborníka. Nejsilněji, nejapetativněji, nejdůsledněji na mne zapůsobila ale právě chorvatská inscenace. Vyhánění z domova, ztracené dětství, věčná pouť a nakonec prázdno, opuštěnost a smrt - možná v peci koncentračního tábora, možná někde na cestě, možná za druhé světové války, možná před deseti lety. K tomuto tématu nepatří žádný humor, úsměv ani nadhled. To je bolestná zkušenost konkrétních lidí, konkrétního národa v konkrétním prostoru a době, zkušenost, kterou má i generace našich rodičů či prarodičů a která je neustále přítomna v tomto globalizujícím se světě. Měla by - ba jsem přesvědčen, že musí - být věčným mentem všech nás, žijících. Ať již Chorvatů či Čechů, ať Evropanů, Asijců či Afričanů. Nemůžeme za ni, a přece je přítomna. A Sisakští ji vyjádřili adekvátním divadelním jazykem, v mnohém důsledným (včetně děkovačky), rozhodně působivým. Navíc taneční divadlo je stále jak v amatérském tak profesionálním divadle u nás Popelkou. Neusklíbejme se nad jejími trošku staršími tanečními šaty. Ostatně, ani jiná divadla si na letošní hronovský ples moc zářivě nových rób neušila.

Zítra v Parku Aloise Jiráska proběhnou od 11:15 hod. předváděčky klubu KNMD - Seminář S (Situace - lektor Milan Schejbal) a semináře Nonverbálního divadla (belgičtí lektori).

Sokolovna od 8.00 do 13.00 hod.
Předvádění ukázek seminářů

Malý sál JD od 9.00 do 11.00 hod.
Diskuzní klub

Malý sál JD ve 14.00 hod.
Problémový klub

Jiráskovo divadlo od 14.00 a 19.00 hod.
DS Bratři Mrštíků Boleradice
Podle G. B. Shawa:
Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zelnáku

Sál J. Čapka v 16.30 a v 20.00 hod.
Nezávislé divadelní studio De Facto Mimo
Jihlava
Verena Kanaan: Drahoušek Anna

Pochod dechové hudby ZUŠ městem
v 16.30 hod.

Park A. Jiráska v 17.00 hod.
Promenádní koncert
Dechové hudby ZUŠ Hronov

Náměstí Čs. armády ve 21.45 hod.
Slavnostní zakončení
72. Jiráskova Hronova
Ohňostroj

DE FACTO MIMO JIHLAVA

Jmenujeme se DeFacto Mimo, jsme občanské sdružení a říkáme si „nezávislé divadelní studio“. Vznikli jsme tak, že po mém dlouhém, úporném obcházení mnoh úředníků města a po mnoha jednáních došlo k neuvěřitelnému - dostala jsem do pronájmu prostor pro divadlo. Tedy, abych byla přesnější, bývalou truhlářskou dílnu ve dvoře městského domu, kterou nikdo nechtěl, protože je ve dvoře a je neuvěřitelně vlhká. Celá zadní stěna budovy je totiž do výše asi 2,5 m pod úroveň terénu a izolace veškeré žádné. To se stalo v prosinci roku 1999. V lednu 2000 jsme tedy s přáteli požádali o registraci občanského sdružení. Já jsem zatím prodala nové auto, koupila starou dodávku a za zbylé peníze nakoupila cihly, písek, cement, trubky a hlavně štětky a černou barvu. Pak jsem přemluvila opravdu kde koho, aby nám aspoň trochu pomohl. Ruku k dílu přiložilo asi dvacet lidí, každý podle svých možností a schopností. Někdo pracoval se sbíječkou, někdo montoval vodovodní potrubí. Neuvěřitelné množství věcí jsme sehnali jako vyřazené (např. staré židle) nebo jako vzorky (např. dlažbu a obklady - každý kus jiný, ale „prodáváme“ to jako záměr).

Některé práce jsme ale museli zadat - takže další náklady. Ale máme malý černý prostor, kde hrajeme pokud možno jinak než „kukátko“, tedy např. v ulici nebo v různých rozích sálu.

/.../ Hrajeme pořád, průměrně 2x týdně včetně prázdnin. Pořádáme letní akce v prostoru hradebního parkanu v Jihlavě, kam zveme kvalitní divadla hrající venku. Hosty zveme také do našeho divadla, ale moc peněz nám na to nezbyvá. Musíme zaplatit nájem, elektřinu, plyn, vodu, odpad... Kde na to bereme? Magistrát nám přispívá na rok asi tak ve výši plateb za energii. Na mimořádné akce se snažíme získat místní granty.

To divadlo je pro nás prostě droga - začnete něco dělat a zabřednete do toho až po uši. Na začátku by vás ani nenapadlo, co všechno budete dělat. Pak se možná stanete známějšími a slavnějšími, jste unaveni, ale už nemůžete jen tak jednoduše vyskočit z rozjetého vlaku. Dřete ví a víc. Najednou jste na jednom z vrcholů a musíte se rozhodnout. Buď pojedete stejně rychle a spadnete dolů nebo zvolníte tempo a v klidu se rozhlédnete kolem, abyste zjistili, jak je to s ostatními vrcholy. proto my teď budeme odpočívat a rozhlížet se kolem sebe. Nápadů máme hodně, ale není nutno spěchat.

Dáša Brtnická

DDS HOP-HOP ZUŠ OSTROV

Jsme soubor při základní umělecké škole, který do nedávné doby měl podmínky jako většina dramatických oborů na těchto školách. Získali jsme občas nějaké peníze na pomůcky, ale chod souboru jsme zajišťovali ze SRPŠ a z peněz z hraní. Protože se nám v posledních letech na divadelní scéně poměrně daří, škola začala profitovat z našich výsledků, především z našich výjezdů do zahraničí - na mezinárodní divadelní festivaly, kam jsme v současné době každoročně zváni (byli jsme jednou vysláni Artamou na dětský festival do Lucemburska s představením „O soukání“, tam nás viděli další... a pak už to šlo samo, hrajeme ovšem německy a anglicky) - a z našich úspěchů (daří se nám z těchto festivalů vozit i první místa). Větami „škola má výrazné úspěchy v zahraničí, jezdí na festivaly do Anglie, Švýcarska, Itálie, Rakouska...“, musí mít tedy *patřičné vybavení*“ se argumentuje při žádostech o navýšení rozpočtu. Takže ne, že bychom tím pádem dostávali ze všech oborů nejvíc peněz, jako na většině ZUŠ je preferován obor hudební, ale v současné době jsme si přece jen vydobyli (trvalo to 22 let!) takové postavení, že získáváme z rozpočtu školy i my pravidelnou částku, kterou používáme na chod souborů i na chod celého oboru (máme cca 80 žáků ve věku 6-19 let). Nejedná se o žádnou závratnou sumu, ale máme na látky i rekvizity. S právní subjektivitou se nám dokonce jednáními s městským úřadem podařilo získat i pravidelnou částku z rozpočtu školy na příspěvek na dopravu žáků do cizin (vždy 1/3 se platí z rozpočtu, 1/3 ze SRPŠ a 1/3 platí rodiče žáků). K tomu všemu hrajeme docela často, a tím získáváme peníze do SRPŠ s tím, že sál platí škola a výdělek se ponechává dětem v SRPŠ, odkud se jim vrací právě příspěvky na cestu, zaplacením účastnických poplatků na festivalech, ale i prostřednictvím nákupu občerstvení při hraní. (...)

Myslím, že chuť chodit na naše představení spočívá i v tom, že raději hrajeme na malých scénách (hrajeme za oponou na jevišti, kde sedí i diváci), s kapacitou tak 2-3 třídy ZŠ nebo SŠ, jsme schopni tedy navázat větší kontakt a učitelé si pochvalují, že jejich svěřenci více vnímají, mají větší kulturní zážitek, než v anonymním davu sálu pro 450 lidí, jak to pořádají domy kultury. Každé představení se hraje v průměru 30x, a to v průběhu 2-3 let.

Vše vypadá ideálně. Ale i my máme problémy. Kdybyste viděli, v jakých prostorách zkoušíme! V obytné pro horníky z 50. let v místnosti 4x10 m s výškou 2,60 m. Při zkoušce sedím na parapetu okna, abych měla alespoň trochu odstup, některé scény zkoušíme na dvakrát. Při jednom představení jsme první půlku hráli na šířku a druhou půlku na délku, abychom se vešli. Já jako divák jsem se vždy přesunula. A co se nestalo, děti mi tento přesun udělaly i při představení. Na zkoušky si sály samozřejmě nemůžeme pronajímat, neboť stojí moc peněz. Takže před každou premiérou máme jen jednu zkoušku na jevišti, kde teprve mohu domýšlet světla a kde se učí v prostoru orientovat mí svěřenci, a pak už jedeme naostro. Neustále žádáme město o větší prostory, koukáme, jak se ruší mateřské školy a jesle se zahrádkami, aby se v nich začalo šít a nebo pít pivo. Nám se neustále slibuje, ale prý nejsou peníze. Snad se někdy dočkáme.

Irena Konývková

Zpravodaj 72. Jiráskova Hronova
Vydává organizační štáb
Šéfredaktor: Jana Soprová
Redakce: Helena Kozlová; Vladimír Hulec;
Josef Mesy Meszáros; Jaroslav Pokorný
Výtvarník: Rostislav Pospíšil
Fotograf: Ivo Mičkal
Oficiální stránky festivalu:
<http://jiraskuv.hronov.cz>
On-line zpravodajství z festivalu:
<http://www.scena.cz>
Tisk Grafické závody Hronov s.r.o.
Cena 5 Kč